

Türk Dil Kurumu
Yönetim Kurulu
24-26 Eylül 1960 toplantısı
Tutanak Özeti

Toplantıda bulunanlar: Abaloğlu, Aşakay, Akbal, Akıncı, Aksoy, Ateş, Banguoğlu, Batu, Birsal, Buluç, Cin, Cıvaoğlu, Çağlar, Dağlarca, Derbil, Dizdaroğlu, Dürder, Ecevit, Jencan, Göksen, İdemir, Karaosmanoğlu, Levend, Mazioğlu, Üzerdim, Sinanoğlu, Sözen, Taner, Tuğrul, Tiralı, Yetkin.

Toplantıda bulunmayanlar: Arısoy, Necatigil, Uygur.

Mazereti bildirilenler: Arısoy, Necatigil, Uygur.

Başkan: Kurum Başkanı Prof. Dr. Fahsin Banguoğlu.

Birinci Birleşim Birinci Oturum
24 Eylül 1960 saat: 10.30

16 Temmuz 1960 tarihli Yönetim Kurulu toplantısı tutanak özeti okundu. Olduğu gibi kabul edildi.

Yönetim Kurulu'na mazeretleri yüzünden katılmayan Sunullah Arısoy ve Behçet Necatigil'in yazıları okundu; her ikisinin de mazeretleri kabul edildi.

1- Bina işleri hakkında Kurultayca seçilmiş üç kişilik inceleme komisyonundan iki üyenin verdiği rapor okunarak görüşülmesi Başkanlıkça teklif edildi. Raporun okunmasına karar verildikten sonra rapor ve durum üzerinde görüşüldü. Bu işi bir sonuca başlamak üzere Yürütme Kurulu'nun Bayındırlık Bakanlığına baş vurarak yapı hesaplarını inceleyip bir rapor vermeleri için bir heyet istemesi çoğunlukla uygun görüldü.

2- Genel Yazman, Kurultaydan bu yana geçen dönemdeki idare işleri hakkında açıklamada bulundu. Açıklamada geçen konular birer birer görüşüldü.

a- Kurumca öğrenmelik verilerek okutulan ve bu yıl İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türkoloji bölümünü bitiren Mustafa Canpolat'ın 800 lira aylıkla uzman adaylığına atanması hakkındaki Yürütme Kurulu kararı okundu. Üzerinde konuşuldu. Sonunda Kurumda çalışacak uzmanlar için bir istafi hazırlanması ve ilk defa alınacak uzman adaylarının da buna göre atanmaları için Yürütme Kurulu'nun görevlendirilmesi çoğunlukla kararlaştırıldı. Bu arada Mustafa Canpolat'ın 600 lira aylıkla uzman adaylığına atanması çoğunlukla kabul edildi.

b- Birer derece terfi sürelerini doldurmuş olan A. Dilâçar, Behri Dilçin, Saadet Diniz, Cevdet Çağatay, Mehmet Bayındır, Tahir Tümer ve Sabit Paylı'nın terfileri hakkındaki Yürütme Kurulu kararları birer birer okunarak uygun görüldü.

c- Yürütme Kurulu üyelerinin 1960 yılı sonuna kadar alacakları ödenekler hakkındaki Yürütme Kurulu kararı okunarak uygun görüldü.

d- Bir yıl kadar görevli olarak yurt dışına çıkacağından bahis ile Yönetim Kurulu asil üyeliği ile Haysiyet Kurulu yedek üyeliğine Kurultayca seçilmiş bulunan Dr. Nermi Uygur'un bu üyeliklerden istifasını bildiren yazısı okundu. Yönetim Kurulunca bir yıl için izinli sayıldığı'nın kendisine bildirilmesi uygun görüldü.

e- Genel Yazmanın açıklamasının tümü, dileklerle birlikte kabul edildi.

Birinci Birleşim İkinci Oturum
24 Eylül 1960 saat 15.30

- 1- Saymanlığın Kurultaydan beri geçen süre hakkındaki raporu okundu; üzerinde konuşuldu:
- a- Borçlarımızın vadelerinin uzatılması için zamanında tesebbüslerde bulunulması ve Tarih Kurumunca da yapıldığı gibi İş Bankasına iradimizin arttırılmasını isteyen bir yazı gönderilmesi için Yürütme Kuruluna yetki verilmesi kabul edildi.
- b- Saymanlık raporunun tümü dileklerle birlikte kabul edildi.
- 2- Denetleme Kurulu raporu ile buna Yönetim Kurulu adına verilecek cevap okundu; üzerinde madde madde konuşuldu:
- a- Emanette bulunan paraların, bir yıl içinde sahipleri tarafından alınmadıkları takdirde Kuruma gelir yazılması uygun görüldü.
- b- Denetleme Kurulu raporunun ve verilecek cevabın tümü dileklerle birlikte kabul edildi.

3- Derleme-Tarama Kolu Başkanlığının çalışma raporu okundu; üzerinde konuşuldu. Çeşitli dilekler ve bu arada derleme işlerine gerekli dikkat ve itinanın gösterilmesi, toplanan gereçlerin biran önce bastırılması, tarama işlerinde evvelce alınmış olan kararlara uyularak hareket edilmesi ve deyimlerle ata sözleri için bir kılavuz hazırlanması gibi istekler ileri sürüldü. Kol Başkanının açıklamaları sonunda raporun tümü dileklerle birlikte kabul edildi.

İkinci Birleşim Birinci Oturum
25 Eylül 1960 saat: 10.30

- 1- Sözlük Kolu Başkanlığının çalışma raporu okundu; üzerinde konuşuldu. Çeşitli dilekler ileri sürüldü. Kol Başkanı dileklere gerekli açıklamalar yaptı. Sonunda:
- a- Üçüncü baskı Türkçe Sözlüğün yazarlara daha geniş ölçüde dağıtılması hakkındaki Gökse'nin teklifi memnurlukla kabul edildi.
- b- Sözlük çalışmalarının daha mükemmel bir hale getirilmesi için bir komisyon kurulmasını isteyen Cıvaoğlu'nun teklifi çoğunlukla kabul edildi.
- c- Kurulacak bu komisyona İmla Kılavuzu işinin de verilmesi teklifi de uygun görüldü.
- d- Kurulacak komisyonun beşi Ankaradan beşi İstanbuldan olmak üzere on kişilik olması ve bunların önce yerlerinde ve aralarında toplantıları ve ayrı komisyonlar kasım ayı sonuna kadar karara vardiktan sonra aralık ayında bir arada toplanarak raporlarını hazırlamaları uygun görüldü.
- e- İstanbuldaki komisyonun Cıvaoğlu'nun başkanlığında Cin, Sözen, Ediskun, ve Z'den, Ankaradaki komisyonun da Aşakay'ın başkanlığında Akıncı, Özön, Üzerdim, Sinanoğlu ve Hızır'dan kurulması ve bu komisyonlara gerekirse yeni üye seçebilmeleri yetkisinin de verilmesi uygun görüldü.
- f- Sözlük komisyonundan yapılması istenilen Osmanlıca sözlük hakkında da düşünce ve görüşlerini bildirmelerinin istenilmesi uygun görüldü.

İkinci Birleşim İkinci Oturum
25 Eylül 1960 saat: 15.-

1- Sözlük Kolu çalışma raporu üzerinde konuşmalara devam edildi. Sonunda Sözlük Kolu raporunun tümü dileklerle birlikte kabul edildi.

2- Terim Kolu Başkanlığı'nın çalışma raporu okundu; üzerinde konuşuldu:

a- Orta ve Yüksek Öğretim terimlerinin yeniden gözden geçirilmesi ve işlenmesi için Milli Eğitim Bakanlığı ve Üniversiteler ile temas ve iş birliği temin edilmesi genel olarak kabul edildi.

b- İlk olarak Milli Eğitim Bakanlığı ile teması vakit geçirmeden temin etmek üzere üçü Kurumdan ikisi Milli Eğitim Bakanlığı'ndan bes kişilik bir komisyon kurulmasını sağlamak üzere Yürütme Kuruluna yetki verilmesi hakkındaki Banguoğlu'nun teklifi kabul edildi.

c- Bu komisyonun terim kolu başkanı ile Banguoğlu ve Sinanoğlu'ndan kurulması uygun görüldü.

d- Din terimleri için Diyanet İşleri Başkanlığı ve İlahiyat Fakültesi Dekanlığı ile temas edilmesi teklifi kabul edildi (Bu terimler ile hiç meşgul olmamak, yalnız İlahiyat Fakültesi Dekanlığı ile temas edilmek, özel bir komisyon kurulmak gibi teklifler kabul edilmedi).

e- Selmann Teknik sözlüğünden Sait Sadı Danişmentgazioglu'nun çevirme yoluyla yaptığı Teknoloji sözlüğünün basılmasına imkân görülmediğinin Yönetim Kurulu kararı olarak kendisine bildirilmesi oy birliği ile kabul edildi.

f- Hukuk, Edebiyat ve temsil sanatları terimlerinin Kurum ilkelerine uygun şekilde işlenmeleri için Yönetim Kurulu üyelerinden birinin görevlendirilmesi kabul edildi.

g- Hukuk terimleri için Derbil'in, Edebiyat terimleri için Necatigil'in Temsil sanatları terimleri için Taner'in görevlendirilmeleri uygun görüldü.

h- Spor terimleri ile de Kurumun ilgilenmesi ve gerekli temaslara yapılması kabul edildi.

ı- Coğrafya ve Zooloji terimleri sözlüklerini yapacak müelliflerin işlerini teslim ettikleri zaman eserlerinin doğrudan doğruya basıma verilmeyip usulümüz gereğince uzmanlara tetkik ettirilmiş olarak Yönetim Kuruluna getirilmesi kararı tırıldı.

j- Terim Kolu çalışma raporunun tümü dileklerle birlikte kabul edildi.

Üçüncü Birleşim Birinci Oturum
26 Eylül 1960 saat 9.30

1- Gramer Kolu Başkanlığı'nın çalışma raporu okundu; üzerinde konuşuldu:
a- Ana Gramer ile Kılavuz Gramerin ikisinin birden Kurumdaki uzmanlara yazdırılması imkansız görülerek Kılavuz Gramerin dışarıda yazdırılması imkânının araştırılması ve böylece her türlü çalışma metodlarının toplu bir hale getirilmesi kabul edildi.

b- Uzmanlarca hazırlanan gramer bölümlerini inceleyecek komisyonun, Arat, Eckmann, Sinanoğlu, Banguoğlu, Caferoğlu, Dilaçar ve Gencan'dan kurulması ve incelemeleri süratlendirmesi kabul edildi.

c- Kurum dışında yayınlanmış İmlâ Kılavuzlarını inceleyerek rapor verilmesi işinin de İstanbul'da ve Ankara'da kurulan sözlük komisyonlarına görev olarak verilmesi ve bu komisyona İstanbul'dan Gencan'ın katılması uygun görüldü.

d- Gramer Kolu çalışma raporunun tümü dileklerle birlikte kabul edildi.

2- Yayın Kolu Başkanlığı'nın çalışma raporu okundu; üzerinde konuşuldu. Birçok dilekler ileri sürüldü. Sonunda bu raporun tümü dileklerle birlikte kabul edildi.

3- Başkanın Kurumun genel çalışma usulü hakkındaki andırısı okundu; Başkanın sözlü açıklaması da dinlendi. Üzerinde konuşuldu; çeşitli dileklerle ileri sürüldü; Kuruma genel bir program yapılması için Ecevit, Yetkin, Cıvaoğlu Çaşlar ve Banguoğlu'ndan bir komisyon kurulması uygun görüldü.

4- İstanbul'da bir toplantı yeri sağlanması hakkındaki teklif kabul edildi. Bu lokalın en az bir kira ile sağlanması ve buradaki çalışmaların tamamıyla parasız olması ve Yönetim Kurulunun Çaşlar tarafından temsil edilmesi uygun görüldü.

5- Ödül Yargıcılar Kurulları raporları okundu:

a- Bilim eserleri ödülünün "Batıda Tolerans fikrinin Gelişmesi" adlı eseri ile Dr. Hüseyin Batuhan'a verilmesi uygun görüldü.

b- Sanat eserleri ödülüne katılan eserler arasında şiir, roman, deneme, gezi türlerinde ödül almaya değer eser bulunmadığı öğrenildi. Hikaye türünde "İshak" adlı eseri ile Onat Kutlar'a, Çeviri türünde "Şarlo" adlı eseri ile Teoman Aktürel'in, Tiyatro türünde "Tanrılar ve İnsanlar" adlı eseri ile Dr. Orhan Asena'ya ödül verilmesi uygun görüldü.

6- Ötümüzdeki yılın ödül yargıcılar kurulları seçimine geçildi. Bilim ve sanat eserleri Yargıcıları için ayrı ayrı ve gizli oy ile seçim yapıldı:

a- Sanat eserleri yargıcılar kurulu için Çağlar'ın 25, Taner'in 24, Yetkin'in 23, Dağlarca'nın 22, Akbal'ın 22, Dizdaroğlu'nun 21, Ecevit'in 20, Birsnel'in 18, Necatigil'in 17, Tirali'nin 16, Gökşen'in 12, Akıncı'nın 11, Dürdeş'in 10, Aksal'ın 1 ve Levend'in 1 oy aldıkları tasnif sonunda anlaşılacak bu kurula asıl üye olarak Çağlar, Yetkin, Taner, Dağlarca, Akbal, Dizdaroğlu, Ecevit'in ve yedek üye olarak Birsnel, Necatigil ve Tirali'nin seçildikleri görüldü.

b- Bilim eserleri yargıcılar kurulu için Cıvaoğlu'nun 26, İz'in 23, Sinanoğlu'nun 23, Ateş'in 22, Derbil'in 22, Batu'nun 19, Cin'in 17, Banguoğlu'nun 16, Buluç'un 15, Uygur'un 15, Sözen'in 15, Levend'in 14, Tuğrul'un 14, Akıncı'nın 7 oy aldıkları tasnif sonunda anlaşılacak bu kurula asıl üye olarak Cıvaoğlu, İz, Sinanoğlu, Ateş, Derbil, Batu, Cin'in ve yedek üye olarak Banguoğlu, Buluç ve Uygur'un seçildikleri görüldü.

7- Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten Yazı Kurulu'nun da Ateş, Evrend ve Mazioğlu'ndan kurulması kabul edildi.

8- Uzmanlardan Talât Tekin ile Osman Nedim Tuna'nın Kurum işleri hakkındaki ortak muhtıraları ve Mustafa Canpolat'ın tayin durumunun düzeltilmesini isteyen dilekçesi okundu.

a- Mustafa Canpolat'ın durumunu yeriden konuşma teklifi çoğunlukla kabul edildi. Bundan böyle Kuruma alınacak yeni uzman adaylarının aylıklarının 600 lira olması ve Canpolat'ın da bu aylıkla uzman aday olarak işe başlatılması, ancak özel durumu göz önüne alınarak kendisine üç yıl süre ile tervi edilmek üzere, iki üst derece olan 800 lira aylık verilmesi çoğunlukla uygun görüldü.

b- Talât Tekin ile Osman Nedim Tuna'nın hareketlerini inceleyerek bir karar vermek üzere özel bir komisyon kurulması ve bu komisyona Derbil, Çağlar ve Karal'ın asıl ve Yetkin'in yedek olarak katılması, kabul edildi.

Komisyonun nihai karar yetkisi verilmesi çoğunlukla kabul edildi. Bu komisyon nihai karar yetkisini haiz olacak, karar derhal tatbik edilecek, ihraç halinde yalnız mecburi izin verilecek karar onay için Yönetim Kuruluna getirilecektir.

9- Yargıcılar Kurulları üyelerine verilecek ücretin, geçen yıllarda olduğu gibi vergisi dışında üç yüz lira olması kabul edildi.

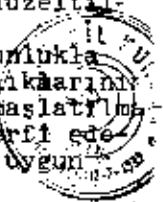
10- Çağlar'ın Genel Yazmanlıktan, Levend'in Terim Kolu Başkanlığından çekilmeleri üzerine gizli oy ile yapılan seçimler sonunda:

a- Genel Yazmanlık için Çizerdim'in 14, Levend'in 10 oy aldıkları ve bir oyun da boş çıktığı görülerek Çizerdim'in Genel Yazmanlığa seçildiği anlaşıldı.

b- Terim Kolu Başkanlığı için Dizdaroğlu'nun 19, Akıncı'nın 3, Sinanoğlu'nun 1 oy aldıkları ve 2 oyun da boş çıktığı görülerek Dizdaroğlu'nun Terim Kolu Başkanlığına seçildiği anlaşıldı.

11- Bundan böyle dileklerin Yönetim Kurulu toplantılarından önce yazılı olarak Yürütme Kuruluna verilmesi teklifi uygun görüldü.

12- Gelecek Yönetim Kurulu toplantısının şubat ayının ilk haftasında yapılması ve toplantı gününün kesin olarak okulların tatil durumu göz önüne alınarak yürütme kurulunca tesbit edilmesi uygun görülerek toplantıya son verildi.

Abalıoğlu

Ağakay

Akbal

Akinci

Ağakay *O. Akbal* *Akinci*

Aksoy

Ateş

Banguoğlu

Batu

Aksoy

Ateş

T. Banguoğlu

Batu

Birsel

Buluç

Cin

Civaoğlu

Birsel

Buluç

Cin

Civaoğlu

Çağlar

Dağlarca

Darıllı

Dizdaroğlu

Çağlar

Dağlarca

Darıllı

Dizdaroğlu

Dürder

Ecevit

Gencan

Gökşen

Dürder

Ecevit

Gencan

Gökşen

İşdeyir

Karaoşmanoğlu

Levend

Mazıoğlu

İşdeyir

Karaoşmanoğlu

Levend

Mazıoğlu

Özerdin

Sinanoğlu

Sözen

Taner

Özerdin

Sinanoğlu

Sözen

Taner

Tuğrul

Tirali

Yetkin

Karal

Tuğrul

Tirali

Yetkin

